

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Warsztaty do konkursu stylistycznego pt. *List Sobieskiego do Marysieńki*

dr doc. Oksana Lozynska, doc. NUL

dr doc. Julia Stefanyszyn, doc. NUL

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Projekt finansowany przez Narodową Agencję Wymiany
Akademickiej w ramach programu „Promocja Języka Polskiego”
(umowa nr BJP/PJP/2024/1/00017/U/00001)

PROGRAM
PROMOCJA
JĘZYKA POLSKIEGO

JAK NAPISAĆ LIST PRYWATNY NIEFORMALNY?

dr doc. Oksana Lozynska, doc. NUL
dr doc. Julia Stefanyszyn, doc. NUL

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

List prywatny nieformalny

- kierowany jest do osób **bliskich**;
- zawiera informacje o nadawcy, komentarze, opinie, elementy opowiadania, opisu, charakterystyki, pytania o zdrowie, informacje o adresacie;
- dotyczy **życia codziennego** lub różnych **wydarzeń**;
- zawiera słownictwo **emocjonalne**, **stylistycznie nacechowane**, idiomy itp.
- pisany jest **stylem nieformalnym** (zdania pojedyncze, równoważniki zdań).

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NAWA
NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

SCHEMAT OGÓLNY

Miejscowość, data (dzień, miesiąc, rok)

Grzecznościowy zwrot do adresata

Właściwa treść listu

Formuła grzecznościowa kończąca list

Podpis

(imię lub stopień pokrewieństwa + imię, np.: *ciocia Ewa, Dziadkowie*)

PS

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Jan III Sobieski i Marysieńka

UNIwersytet
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NAWA
NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Dla króla Jana III Sobieskiego jego żona Maria Kazimiera na zawsze pozostała „Marysieńką”, drobną Francuzeczką, w której zakochał się dwudziestosześcioletni wówczas kawaler, gdy zobaczył ją w roku 1655 na dworze królowej Ludwiki Marii.

Ich korespondencja jest fenomenalnym źródłem informacji historycznych z burzliwego okresu w dziejach Rzeczypospolitej – zapisem gloryfikowanych zwycięstw i hańbiących porażek... Ale przede wszystkim listy ukazują **inną twarz** gromowładnego zwycięzcy spod Wiednia: ***twarz kochanka, zatroskane oblicze gospodarza, męża, później także ojca...***

Miłość do tegostopnia stoi na pierwszym planie, że przesiąknięte nią są wszystkie inne przeżycia Sobieskiego, jego kampanie wojenne, lektura, polityka. Zdaje się, że właśnie owo uczucie jest źródłem wszelkich decyzji w życiu króla – atmosfera głębokiej namiętności nie opuszcza go nawet w obozach czy na polowaniach.

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Początek listu:

Pod Rawą, 27 VI [1666].

Pod Mątwami, 14 VII [1666].

Au camp de Stryków, 23 VII [1666].

A Pielaskowice, 10 IX [1666].

A Żółkiew, 16 IX [1666].

We wsi pod Chołojowem, 14 X [1666].

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Początek listu:

- ✓ Z serca i duszy najukochańsza **Marysieńku!**
- ✓ Jedyna duszy i serca pociecho, najśliczniejsza **Marysieńku!**
- ✓ Jedyna duszy i serca **pociecho**, najśliczniejsza **Marysieńku**, pierwsze moje i ostatnie na tym świecie **kochanie!**
- ✓ Jedyna Marysieńku, dobrodziejko moja!
- ✓ Moje jedyne **serce!**
- ✓ Jedyna serca i duszy **pociecho!**

Dominantę stanowi tu **familiarność**, czyli odrzucenie konwenansu, bezpośredniość i serdeczność, w przeciwieństwie do charakteru oficjalnego, ceremonialności czy oschłości.

Początek listu:

- ✓ Z serca i duszy najukochańsza **Marysieńku!**
- ✓ Jedyna duszy i serca pociecho, najśliczniejsza **Marysieńku!**
- ✓ Jedyna duszy i serca **pociecho**, najśliczniejsza **Marysieńku**, pierwsze moje i ostatnie na tym świecie **kochanie!**
- ✓ Jedyna Marysieńku, dobrodziejko moja!
- ✓ Moje jedyne **serce!**
- ✓ Jedyna serca i duszy **pociecho!**

Czuć **serdeczność** w tych zwrotach, **czułość**. Z tęsknotą pisze do swej ukochanej, starając się w każdym fragmencie udowodnić, jak wiele dla niego znaczy. Nierzadko oddaje w jej ręce swoją przyszłość, dając jej carte blanche.

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Pseudonimy - Sylvander i Astrea

1. Sylvander – imię bohatera literatury pasterskiej, zwłaszcza z dzieł Honoré d'Urfé, autora słynnej powieści *Astrea*. Sylvander symbolizował wiernego i romantycznego kochanka, co Sobieski wykorzystywał w listach do Marysieńki.

2. Astrea – imię bohaterki wspomnianej powieści *Astrea*, która była ideałem cnotliwej i pięknej kobiety.

W mitologii greckiej Astrea była boginią sprawiedliwości i czystości. Wybór tych imion pokazuje wpływ kultury francuskiej na Marysieńkę (wychowaną na dworze Ludwika XIV) oraz ich romantyczną relację. Stylizowana forma listów, pełna czułych i literackich odniesień, miała podkreślić ich miłość i uczucia.

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NAWA
NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Pisał:

"Tak mi się twoja śliczność, moja złota panno, wbiła w głowę, że zawrzeć oczu całej nie mogłem nocy (...). Dziś ani o jedzeniu, ani o spaniu i pomyśleć niepodobna (...). To jest pewna, że już od dawnego czasu zdało mi się, że **bardziej i więcej kochać nie mógł**; ale teraz przyznawana, że lubo nie bardziej, bo niepodobna kochać bardziej, ale je vous admire coraz więcej, widząc perfekcję a tak dobrą i w tak pięknym ciele duszę. Owo zgoła, **serca mego królewno**, chciej być tego pewna, że wprzód wszystko wspaniale się odmieni przyrodzenie, niżeli najmniejszą odmianę śliczna Astree w swym uzna Celadonie."

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NAWA
NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

"Tak mi się twoja śliczność, moja złota panno, wbiła w głowę, że zawrzeć oczu całej nie mogłem nocy (...). Dziś ani o jedzeniu, ani o spaniu i pomyśleć niepodobna (...). To jest pewna, że już od dawnego czasu zdało mi się, że bardziej i więcej kochać nie mógł; ale teraz przyznawana, że lubo nie bardziej, bo niepodobna kochać bardziej, ale je vous admire coraz więcej, widząc perfekcję a tak dobrą i w tak pięknym ciele duszę. Owo zgoła, serca mego królewno, chciej być tego pewna, że wprzód wszystko wspaniale się odmieni przyrodzenie, niżeli najmniejszą odmianę śliczna Astree w swym uzna Celadonie."

Moja najdroższa, Twoja uroda tak bardzo zawróciła mi w głowie, że przez całą noc nie mogłem zmrużyć oka. Dziś nie jestem w stanie nawet pomyśleć o jedzeniu czy spaniu. Wydawało mi się już od dawna, że nie da się kochać bardziej, ale teraz widzę, że choć moje uczucie nie może być silniejsze, to podziwiam Cię coraz bardziej, widząc Twoją perfekcję i tak dobrą i we wspaniałym ciele duszę. Moja ukochana, bądź pewna, że prędzej cały świat wywróci się do góry nogami, niż moja miłość do Ciebie się zmieni."

Ciągle o niej myślał:

"Odjechawszy od Wci serca mego i rozjechawszy się z tym, co mię tylko na tym trzyma jeszcze światcie, i sam nie wiem, jakom jechał i jakom zjechał, **wszystkie moje w tobie, moja śliczna duszo, utopiwszy myśli.**"

„Opuściwszy Cię, najdroższa, i rozstawszy się z jedyną osobą, dla której żyję, sam nie wiem, jak podróżowałem i jak dotarłem na miejsce.
Wszystkie moje myśli są zanurzone w Tobie, moja ukochana duszo”

Tęsknił:

"Tak okrutnej i niepojętej tęskności, jaką jeszcze większa od urodzenia mego nie była na mnie, przyczyny inszej nie widzę nad tę, że im dłużej się wpatruję w śliczności z ni z kim osoby wszystkiej nieporównaną i we wszystkie przymioty, które P. Bóg i natura tak hojnie rozdały, że całemu światu siła ująć musiały, tym coraz gorętszą muszę pałać miłością ku jedynej mej pannie (...)."

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NAWA
NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Tęsknić:

"Tak okrutnej i niepojętej tęskności, jaką **jeszcze większa od urodzenia mego nie była na mnie**, przyczyny inszej nie widzę nad tę, że im dłużej się wpatruję w śliczności z ni z kim osoby wszystkiej nieporównaną i we wszystkie przymioty, które P. Bóg i natura tak hojnie rozdały, że całemu światu siła ująć musiały, tym coraz gorętszą muszę pałać miłością ku jedynej mej pannie (...)."

„Tak wielkiej i niezrozumiałej tęsknoty, jaką teraz odczuwam, nie przeżyłem nigdy w całym swoim życiu. Widzę tylko jedną jej przyczynę – im dłużej wpatruję się w Twoją niezrównaną urodę i w niezwykłe cechy, które Bóg i natura obdarzyły Cię w tak hojny sposób, że innym zabrakło, tym mocniej płonę miłością do Ciebie, moja jedyna.”

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Tęsknił:

"(...) Moja śliczna panno, **bez której widzenia już ledwo żyć mogę**; i lubo po łasce bożej i po twojej serca mega miłości nie mam nic na tym świecie milszego (...). Wierzę, że też nikt na świecie nade mnie tego nie uznał na sobie: **kochać dziesięć lat z nieporównaną z ni z kim pasją**, doczekać się szczęścia prawie niespodziewanego nigdy, odnieść zupełną nagrodę, mieć w posesji to, co jest nieporównanego ze wszystkim światem (...)"

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NAWA
NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

"(...) Moja śliczna panno, **bez której widzenia już ledwo żyć mogę**; i lubo po łasce bożej i po twojej serca mega miłości nie mam nic na tym świecie milszego (...). Wierzę, że też nikt na świecie nade mnie tego nie uznał na sobie: **kochać dziesięć lat z nieporównaną z ni z kim pasją**, doczekać się szczęścia prawie niespodziewanego nigdy, odnieść zupełną nagrodę, mieć w posesji to, co jest nieporównanego ze wszystkim światem (...)"

„Moja ukochana, bez której obecności ledwo mogę żyć... Poza łaską Bożą i Twoją miłością nie ma dla mnie nic cenniejszego na tym świecie. Wierzę, że nikt nie doświadczył tego, co ja: kochać przez dziesięć lat z nieporównywalną do niczego namiętnością, doczekać się niemal niespodziewanego szczęścia, otrzymać najcenniejszą nagrodę, posiadać to, co jest z niczym nieporównywalne w całym świecie.”

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Jan regularnie donosi małżonce o bieżących wydarzeniach – nie tylko prywatnych, ale także **społeczno-politycznych oraz militarnych.**

„Bóg i Pan nasz na wieki błogosławiony dał zwycięstwo i sławę narodowi naszemu, o jakiej wieki przeszłe nigdy nie słyszały”

(12 września 1683 roku pod Wiedniem doszło do wielkiej bitwy między wojskami tureckimi a wojskami austriacko-niemiecko-polskimi, dowodzonymi przez Jana III Sobieskiego. Do zwycięstwa przyczyniła się szarża polskiej husarii, która zmusiła Turków do ucieczki)

Listy z obozów mają w sobie coś ze sprawozdania: mąż, punktpo punkcie, spowiada się z przebiegu dnia, nocy... Co ciekawe, nigdy nie łączy miłości z wojną. Oczywiście te dwa tematy są naczelnymi, przewijają się nieustannie, ukazując rytm życia Sobieskiego...

„My stąd jutro ruszymy się pod Inowłodz i tam już Król JMć czekać będzie na komisarzów od Lubomirskiego, który koło Piotrkowa zatrzymać się z swym ma wojskiem. Oznajmowałem w kilku listach o tych traktatach”

Listy z obozów mają w sobie coś ze sprawozdania: mąż, punktpo punkcie, spowiada się z przebiegu dnia, nocy... Co ciekawe, nigdy nie łączy miłości z wojną. Oczywiście te dwa tematy są naczelnymi, przewijają się nieustannie, ukazując rytm życia Sobieskiego...

„Wstaję o świtaniu, zaraz odprawiam Mszę Świętą, potem jadę do obozu i rozkazuję. Potem obiad bardzo późny i bardzo krótki, potem znowu do obozu. Wracam, piszę, rachuję, rozkazuję. Czasem też muszę konferować i rady wojenne odprawiać. W nocy częstokroć trwoga lub nieprzyjacieli niepokoić nas zaczyna. Tak schodzi dzień po dniu, i nie masz chwili spoczynku”

Kończył swe listy:

- ✓ Obłapiam tedy i całuję śliczne rączki i nóżki mojej duszy. O gębusi już nie wspominam ani myślę, boby i minuty w obozie wytrwać niepodobna.
- ✓ Obłapiam tedy i całuję milion razów w imaginacji najśliczniejszą Marysieńkę, królewnę i dobrodziejkę swoją.
- ✓ Adio, duszo i serce, i wszystkie pociechy, jedyna, najśliczniejsza Marysieńku!
- ✓ Całuję zatem wszystkie śliczności i wdzięczności jedyne go serca mego ze wszystkich duszy i serca.
- ✓ Adieu, moja duszo najśliczniejsza.

Różnice

1. Długie i rozbudowane zdania

Dominują wielokrotnie złożone zdania o skomplikowanej strukturze składniowej:

„Rozumiem, jedyna serca i duszy pociecho, że nic na świecie cięższego być nie może, jako pisząc czternasty już list, żadnego dotąd i na jeden nie mieć responsu.”

! Współcześnie zdania są krótsze i bardziej przejrzyste.

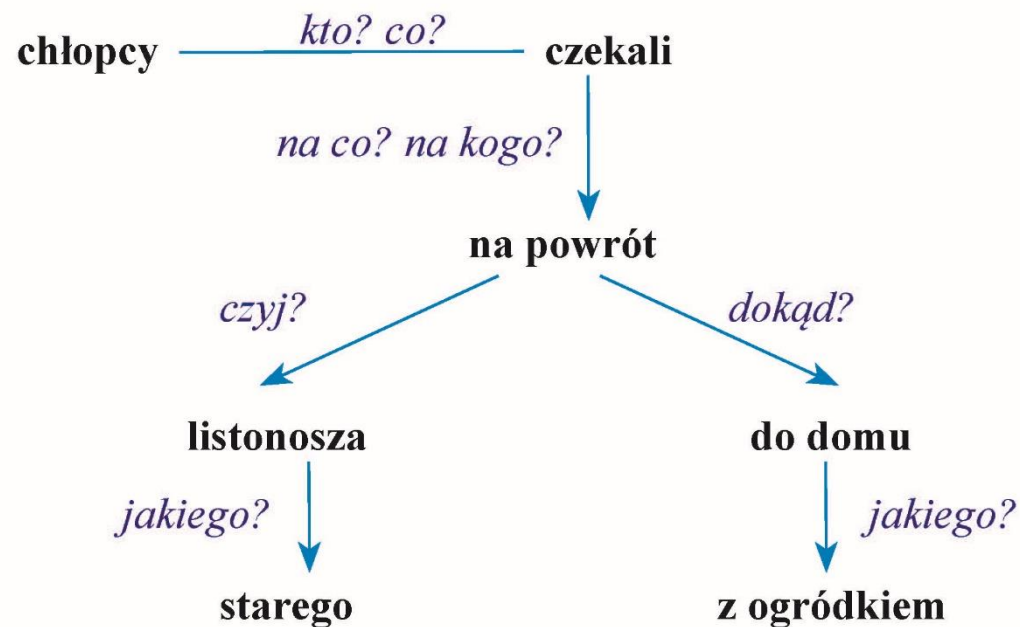
2. Inwersja i nietypowy szyk wyrazów – szyk przestawny:

„Najnieszcześniejszy na tym świecie prowadząc żywot, już ledwo i pisać przed żalem mogę - bo jakież mnie większe mogło potkać nieszczęście, jako doczekawszy nad wszystkie podobieństwo i spodziewanie tej jedynej, którejm sobie na tym świecie życzył, szczęśliwości, utracić ją w mgnieniu prawie oka?”

! Współcześnie preferowany jest szyk podmiot – orzeczenie – dopełnienie, np. „**Mogę z żalem powiedzieć, że...**”.

Tradycyjna budowa zdania

Podmiot + orzeczenie + dopełnienie (bliższe, dalsze) + okolicznik

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

3. Archaiczne formy czasownikowe:

„Jam pisał” – zamiast „pisałem”

„Jam się już cale zrujnował” – zamiast „już całkowicie się zrujnowałem”

„Jam myślał” – zamiast „myślałem”

„Pisałaśli” – zamiast „czy pisałaś”

„Widziałaśli” – zamiast „czy widziałaś”

Formy czasu zaprzeszczonego:

„Był się rozchorował” – zamiast „rozchorował się”

„Nie był pisał” – zamiast „nie pisał”

„Gdybym był wiedział” – zamiast „Gdybym wiedział”

„Gdybyś była pisała” – zamiast „Gdybyś pisała”

! Współcześnie konstrukcja z „jam” jest zastąpiona przez standardowe formy osobowe .

Formy trybu rozkazującego i przypuszczającego:

„Nie turbuj się” – zamiast „nie martw się”

„Byś wiedziała” – zamiast „gdybyś wiedziała”

„Bych był widział” – zamiast „gdybym widział”

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NAWA
NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

4. dużo imiesłówów przysłówkowych:

„Najnieszczęśliwszy na tym świecie prowadząc żywot, już ledwo i pisać przed żalem mogę - bo jakież mię większe mogło potkać nieszczęście, jako doczekawszy nad wszystkie podobieństwo i spodziewanie tej jedynej, którejm sobie na tym świecie życzył...”

„Nie mogąc więcej cierpieć rozłąki” – zamiast „Nie mogąc dłużej znieść rozłąki”

! Współczesna polszczyzna ogranicza użycie imiesłówów przysłówkowych, a zamiast nich stosuje zdania podrzędne.

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NAWA
NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

5. makaronizmy (wpływy języka francuskiego, włoskiego i łacińskiego):

„A M. l'Ambassadeur mes tres humbles respects” – „Jego Ekszelencji Ambasadorowi składam najpokorniejsze wyrazy szacunku”

„Ma très chère et très aimée femme” – „Moja najdroższa i najmilsza żono”

„Adieu, ma toute belle” – „Żegnaj, moja najpiękniejsza”

„Mon cœur” – „Moje serce”

Czasem wplatał pojedyncze francuskie słowa w polskie zdania:

„Bez ciebie, ma chère, świat mi pusty” → (zamiast „moja droga”)

! Współczesna polszczyzna unika tak częstych makaronizmów.

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

Dla swojej ukochanej Sobieski barwił swe listy **francuszczyzną**, dla jej szczęścia robił wszystko, by czuła się jak w ojczyźnie. Ona pisywała do niego tylko w języku francuskim, on używał go wtedy, gdy wymagał tego temat – miłość prezentowała się o wiele lepiej w języku **Astrei**.

*„Bądź tylko zdrowa, moja Marysieńku, i kochaj dziesiątą część tego przynajmniej, jako cię kocha twój najwierniejszy
Sylvandre”*

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка

J'ai vu votre lettre du 15.
Je suspendrai la vente de
vous dire que tous ceux qui en
ont la vente à 20". C'est le grand
le temps s'est enfin ouvert. il
finie. on en profite à force pour
quelques jours la matière ne man

Język francuski

służy nie tylko uwzniośleniu
miłości, ale także stanowi
element **szyfru,**

zabezpieczenia, ukrycia się.

Sobieski często nawiązuje do
seksualności, erotyzmu, a
francuszczyzna
idealnie „maskuje” jego
myśli)))

Łacina była językiem kościoła i wykształconych elit, dlatego Sobieski często wplatał do listów **sentencje i wyrażenia łacińskie**.

„Fiat voluntas tua” – „Niech się stanie wola Twoja”

„Per aspera ad astra” – „Przez trudy do gwiazd”

„Summa summarum” – „Podsumowując”

„Causa finalis” – „Ostateczny powód”

Niektóre zdania miały **charakter półłaciński**:

„Będę in perpetuum twój” → „Będę na zawsze twój”

Włoskie wpływy były silne, zwłaszcza w muzyce i sztuce.

„Bella mia” – „Moja piękna”

! Współczesna polszczyzna unika tak częstych makaronizmów.

6. Zwroty emocjonalne:

Wyrażenia tęsknoty i cierpienia z powodu rozłąki

„Bez ciebie dusza moja kona”

„Serce moje smutne i strapione, boś daleko ode mnie”

„Tysiąc razy umrzeć bym wolał, niżli dłużej być bez ciebie”

„Tęsknota mnie pożera”

„Każda chwila bez Ciebie jest męką”

! Współczesne listy są zazwyczaj mniej kwieciste i bardziej rzeczowe.

6. Zwroty emocjonalne :

Wyrażenia oddania i wierności

„Cały Twój i tylko Twój na wieki”

„Bez Ciebie nie umiem żyć”

„Wszystko moje należy do Ciebie”

„Serce moje tylko Tobie oddane”

„Twoje imię na ustach i w sercu moim noszę”

! Współczesne listy są zazwyczaj mniej kwieciste i bardziej rzeczowe.

6. Zwroty emocjonalne:

Wyrażenia oddania i wierności

„Milion milionów razy całuję śliczne nóżki mojej Pani”

„Bez Ciebie świat mi pusty i straszny”

„Serce moje krwią się zalewa z tęsknoty”

„Miłość moja ku Tobie nie zna granic”

„Z największą niecierpliwością wyglądam wieści od Ciebie”

! Współczesne listy są zazwyczaj mniej kwieciste i bardziej rzeczowe.

6. Zwroty emocjonalne:

Wyrażenia o charakterze hiperbolicznym

„Nie ma na świecie szczęśliwszego nade mnie, gdy myślę o Tobie”

„Kocham Cię więcej niż życie swoje”

„Tysiąc razy wolę śmierć, niżli rozłąkę z Tobą”

„Błogostawiony dzień, w którym Cię ujrzałem”

! Współczesne listy są zazwyczaj mniej kwieciste i bardziej rzeczowe.

Wnioski

Listy Sobieskiego charakteryzują się:

- ✓ długimi, rozbudowanymi zdaniami,
- ✓ przestawnym szykiem wyrazów,
- ✓ archaicznymi formami czasownikowymi,
- ✓ makaronizmy
- ✓ częstym użyciem imiesłówów
- ✓ bogatą, pełną emocji frazeologią.

! Współczesna polszczyzna dąży do większej klarowności i prostoty wypowiedzi.

List, s. 27-28

Radoszyce, 20 IX [1665].

Rozumiem, jedyna serca i duszy pociecho, że nic na świecie cięższego być nie może, jako pisząc czternasty już list, żadnego dotąd i na jeden nie mieć responsu. Przyjechał dziś p. Borowski, przez którego, jako tak pewną okazję, kupy spodziewaliśmy się pakietów; ale nas mocno nasza oszukała nadzieja. Podobno ta będzie wymówka, że tego dnia pisało się przez pocztę, która u p. Lubomirskiego dyszy; aleć ja rozumiem, że pisząc i dwa razy na dzień, ile przez taką okazję, żadnego by się nie popełniło grzechu. Jam pisał po trzy razy na dzień, a pisałbym był i po dziesięć, gdyby się były tak gęste zdarzały okazje, choć-em podobno i zabawniejszy, i do pisania teraz nie sposobniejszy. Listów więcej po odjeździe moim od Wci serca mego nad cztery nie widziałem, i to żadnego na moje z obozu responsu.

My stąd jutro ruszymy się pod Inowłódz i tam już Król JMć czekać będzie na komisarzów od Lubomirskiego, który koło Piotrkowa zatrzymać się z swym ma wojskiem. Oznajmowałem w kilku listach o tych traktatach.

List, s. 27-28

Ja się tylko trapię o majątność jmp. łowczego naszego, która tam gdzieś ma być blisko od Inowłódza; wszelkie jednak około niej będę miał staranie, ile tylko będzie można. Sam też podczas tych traktatów, na których być sobie nie życzę, na boku gdzie swego życzylbym połatać zdrowia, które dość słabe i nadwerężone. W Warszawie być sobie nie życzę, dla większego daleko niewczasu.

Więcej nie turbując ślicznych duszy mojej oczu, niziusieńko serce moje milion milionów obłapiam razów, całując od najpiękniejszych stóp nówek nieporównaną w jasność Jutrzenkę. A M. l'Ambassadeur mes tres humbles respects.

List, s. 27-28

Ja się tylko trapię o majątność jmp. łowczego naszego, która tam gdzieś ma być blisko od Inowłódza; wszelkie jednak około niej będę miał staranie, ile tylko będzie można. Sam też podczas tych traktatów, na których być sobie nie życzę, na boku gdzie swego życzylbym połatać zdrowia, które dość słabe i nadwreżone. W Warszawie być sobie nie życzę, dla większego daleko niewczasu.

Więcej nie turbując ślicznych duszy mojej oczu, niziusieńko serce moje milion milionów obłapiam razów, całując od najpiękniejszych stóp nówek nieporównaną w jasność Jutrzenkę. A M. l'Ambassadeur mes tres humbles respects.

Z Inowłódza do Warszawy nie będzie nad mil czternaście. Wielka surete i przejazd bezpieczny wszędy, gdzie kto zechce, będzie podczas traktatów wymówiona. Skoro się te tu pod Inowłodzem skończą traktaty, ja zaraz na prost ku domowi obrócić zechcę, bom się też już cale zrujnował i wniwecz obrócił.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

NAWA
NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

ЛЬВІВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Івана Франка